

Александар Раковић, Црногорски сепаратизам, *Catena Mundi*, Београд, 2019

Др Александар Раковић, угледни историчар из Београда, објавио је синтезу историје идентитета и идеја под насловом *Црногорски сепаратизам*. Раковић је у овој књизи представио сложене процесе чије је корене препознао у догађајима, који су се местимично и инцидентно догађали током друге половине 19. века, а у трајнију, мада споредну, политичку појаву претворили после завршетка Првог светског рата. Испрва регионални партикуларизам, затим династичко-државни ривалитет, касније постаје нови национални идентитет заснован на теоријама и пракси два тоталитаризма: фашизама франковачког-хрватског и италијанског, те југословенског комунизма. Неуспешан у грађанском рату и поражен на његовом крају морао је да прође поновно бинационалну фазу, у складу са теоријама југословенских комунистичких уставописаца-државотворца; да би коначни, савремени облик добио тек еклектичним сабирањем својих изворишта, заједно са искуством других нација које су настале или макар афирмисане на темељима југословенске државе, а да су српском народу ускраћивале могућност равноправности и право на постојање.

Др Раковић је овом сложеном, мултидисциплинарном проблему пришао савесно и стручно. Пажљиво се, вредно и минуциозно придржавао научне методологије. Разматрао је теме и примењивао искуства и приносе сродних наука - антропологије, етнологије, психологије, геополитике...

Књига *Црногорски сепаратизам* логичан је наставак једне раније Раковићеве књиге под насловом *Срби и религијски интервенционизам од 1991. до 2015. године*. Раковић је током дугог низа година угледни историчар, посвећен разним темама. Међу његових девет књига и више десетина научних студија, запажено место заузимају дела *Југословенска јавност и Ирска револуција 1916-1923* и *Рокенрол у Југославији 1956-1968. Изазов социјалистичком друштву*. Раковић је током дугог низа година био саветник у Министарству вера Републике Србије, где је објављивао монографије и зборнике посвећене темама из историје теологије али и међународних односа. Од 2005. до 2008. био је управник Информационо-документационог центра Православног богословског

факултета у Београду. Од фебруара 2008. до септембра 2008. био је помоћник директора Архива Србије. Политички активан, он је посебно био посвећен очувању идентитета и права српског народа у Црној Гори, где је био уредник неколико важних и угледних интернет сајтова.

Раковићева књига *Црногорски сепаратизам* целовити је преглед једног процеса који не представља изградњу новог, одоцнелог националног идентитета, већ напротив континуирану борбу против готово читав век са свих страна нападаног, ниоткуда погржаног, српског идентитета, који у извесном смислу још увек дели апсолутна већина грађана Црне Горе. Ова књига бројну архивску и другу документациону грађу, те јасне и необориве анализе, представља хронолошки и тек у другом нивоу феноменолошки. Раковићева књига сабрала је седамдесет и шест глава у три велике целине: 1. Конвертитиски идентитет - где разматра појаву од прапочетака - од друге половине 19. века до 1945. године; 2. Антисрпство и Србофобија, анализира раздобље од 1945, тачније 1971. до 1997. године и, коначно 3. Антидржава - где разматра процесе у вези са црногорским сепаратизмом од 1997. до наших дана.

Раковић је успео да докаже артифицијелност и фашистичке корене савремене црногорске националне идеје, какву спроводи режим Мила Ђукановића. Показао је начине на које се савремена национална идеологија ослања на време окупација Црне Горе из Првог и Другог светског рата. Од посебне је вредности ауторова спремност да спроведе истраживање у годинама којима смо савременици, а да документи, који су настали у то време, још увек нису доступни у архивима. Задивљује Раковићева посвећеност, способност да пронађе, сабере, одреди аутентичност и веродостојност и анализира и најновија документа. У оквиру вишегодишњег рада аутор је разговарао са стотинама домаћих и међународних актера, учесника и важних сведока наше историје.

Књига *Црногорски сепаратизам* важна је из више аспеката. Она представља драгоцен допринос не само историји савремене црногорске нације, већ је у питању и посредна повест о недостацима, грешкама и лутањима српског националног идентитета и природе државности Србије. У складу са најужом темом, ова књига нема премца, посебно не у досадашњој црногорској историографији, која колико ми је познато оваква дела још увек није имала, а још је мање било овако широко замишљене истраживачке амбиције.

На промоцији ове књиге пред препуним амфитеатром „Слободан Јовановић” Правног факултета у Београду, старог упоришта демократије и родољубља у Србији, цитирао сам један приказ познате Мангове биографије Кемала Ататурка. Аутор приказа описао је књигу једном реченицом: „дефинит” (definite) - „коначно” („коначно, потпуно дело”). Мислим да је такав случај и са Раковићевом књигом *Црногорски сепаратизам*, коју препоручујем Вашој цењеној пажњи.